

3.8.2010

POPELY/2186/00.02.00/2010

SISÄASIAINMINISTERIÖ
PL 26
00023 VALTIONEUVOSTO
hare@intermin.fi
maahanmuutto-osasto@intermin.fi

- Viite** Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta
- Asia** Pohjois-Pohjanmaan Ely-keskuksen lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta

Pohjois-Pohjanmaan Ely-keskus lähettää oheisena lausuntonsa hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta. Pohjois-Pohjanmaan Ely-keskus on kuullut lausunnosta myös Kainuun Ely-keskusta.

Uudistuksessa olevat keskeiset tavoitteet palvelujen tarjonnan sekä käytäntöjen yhdenmukaistamisesta ja säännösten yksiselitteisyydestä ovat kannatettavia. Toisaalta säännöksiä tulee olla sellaisia, että ne mahdollistavat tietyissä tilanteissa / yksittäistapauksissa tarvittavan viranomaisen harkinnan.

Toimivaltaiset viranomaiset ja kustannusten korvaaminen

Ely-keskus lähtee siitä, että voimassa oleviin toimivaltaisten viranomaisten tehtäviin ei ole tarpeen tehdä muutoksia. Kuntien ja yksityisten yhteisöjen tai säätiöiden mahdollisuus järjestää käytännön vastaanotto- ja palveluja valtion ohella on järkevää säilyttää nykyisellään. Vastaanotto- ja palvelujen tuottavuutta olisi kuitenkin mahdollista kehittää eri toimijoiden yhteistyönä nykyistä enemmän.

Ely-keskus katsoo, että kustannusten korvaamista koskevien vastuiden ja menettelyjen osalta ei ole tarvetta muuttaa käytäntöjä.

Vastaanottopalvelut

Yksittäisten vastaanottopalvelujen nykyisiä säännöksiä on tarpeen täydentää ja täsmentää. Tärkeää on, että palvelujen sisältö ja palvelujen saajat määritellään.

Uudistuksen mukaan, vastaanottopalveluja annetaan myös oleskeluluvan saaneelle kohtuullisen ajan. Oleskeluluvan saaneilla oleskelu vastaanottokeskuksissa on voinut venyä useisiin kuukausiin. Jos luvan saanut ei järjestä itse tulevaa asumistaan kunnassa, hänen kanssaan neuvotellaan osoitettuun asuinkuntaan muuttamisesta. Avoimeksi jää, voidaanko vastaanottopalveluksi katsoa ns. takuuvuokra oman asunnon saamiseksi.

Ryhmäkotien säilyttäminen on myös Ely- keskuksen mukaan tärkeää säilyttää pääasiallisena vaihtoehtona alaikäisten majoittamiseen. Nuorten sijoittamista tukiasuntoloihin kannattaa myös jatkaa, mutta sekä ryhmäkotien että tukiasuntolojen toimintaan tarvitaan täsmentäviä säädöksiä (esim. henkilökunnan vähimmäismäärä, nuorten lukumäärä yhdessä yksikössä, yövalvonta). Tukiasumisen säätely lailla on Ely-keskuksen näkemyksen mukaan tärkeää.

Toimeentulotukijärjestelmä

Vastaanottokeskusten maksaman taloudellisen tuen irrottaminen toimeentulotukijärjestelmästä on perusteltua. Uudistuksen mukaan oikeus vastaanottorahaan olisi jokaisella rahan myöntämisen edellytysten täytyessä ja tarve arvioitaisiin henkilö- tai perhekohtaisesti. Harkinta tulisi ensisijaisesti tehdä henkilökohtaisesti (esim. jos puolisoista vain toinen hankkii toimeentulonsa ansiotyöllä, mikä on toisen oikeus saada tukea?).

Ilman huoltajaa olevien alaikäisten edustaminen

Viranomaisten velvollisuus on varmistaa, että edustajina toimii ”sopivia henkilöitä”. Sopivuuden arviointia helpottaisi se, että edustajien kelpoisuuden määrittelyyn kehitetään valtakunnalliset kriteerit. Edustajille voitaisiin jopa asettaa tietyt kelpoisuusvaatimukset ja heille tulisi järjestää koulutusta myös valtakunnallisesti. Rikosrekisterin selvittämistä tulisi pitää välttämättömänä.

Lakiluonnoksesta puuttuu maininta siitä, mikä viranomainen on vastuussa edustajien koulutuksen järjestämisestä. Koska edustajia koskevien asioiden käsittely jakaantuu eri viranomaisille, on tärkeää määritellä kenelle vastuu kouluttamisesta kuuluu.

Edustajarekisterin laatiminen ja ylläpito on kannatettava esitys. Maa- ja metsätalouden ministeriön ja vastaanottokeskusten lisäksi myös Ely- keskuksilla tulee olla mahdollisuus hyödyntää rekisteriä, sillä se vastaa edustajien palkkioista oleskeluluvan ja kuntapaikan saaneiden alaikäisten osalta.

Perusopetus

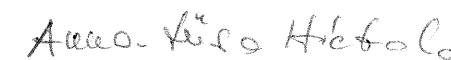

Vastaanottojärjestelmässä tulee huolehtia siitä, että lapset pääsevät perusopetuksen piiriin. Huomiotta ei voi jättää myöskään sitä, että maahanmuuttajanuorten, varsinkin peruskouluikäisinä Suomeen muuttaneiden, riski jäädä ilman peruskoulun päästötodistusta on muuta väestöä suurempi. Vastaanottopalvelujen kehittämisessä tulisi varmistaa myös, että nuorilla (myös jo oppivelvollisuusiän ylittäneillä, mutta alaikäisillä) on mahdollisuuksia hankkia peruskoulun päästötodistus ja edelleen peruskoulun jälkeinen jatkokoulutuspaikka, joka mahdollistaa ammatillisen tutkinnon hankkimisen ja sitä kautta työllistymisen.

Vastuualueen johtajan sijaisena
yksikön päällikkö

Maire Mäki

Ryhmäpäällikkö
työvoimapalvelut

Anna-Liisa Hietala

TIEDOKSI Johtaja Leila Helaakoski, Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
Johtaja Jaana Korhonen, Kainuun ELY-keskus
Asiantuntija Hanna Määttä, Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
Suunnittelija Mari Jääskeläinen, Kainuun ELY-keskus